

Terms of reference evaluatie mensenrechtenprojecten 18-10-2011

1 Aanleiding

De rijksregeling prestatie en evaluatieonderzoek (RPE 2006) stelt dat iedere operationele beleidsdoelstelling periodiek dient te worden geëvalueerd. De meest recente overkoepelende evaluatie van het Nederlandse mensenrechtenbeleid binnen de buitenlandse betrekkingen dateert van 2006. In de MvT 2011 is opgenomen dat in 2013 een beleidsdoorlichting van het mensenrechtenbeleid wordt uitgevoerd. Deze beleidsdoorlichting zal, conform het voorgeschreven stramien, betrekking hebben op de problematiek; de rol van de rijksoverheid; de beleidsdoelstellingen; en de inzet van instrumenten en de effecten hiervan. De precieze invulling wordt nader bepaald, omdat een beleidsdoorlichting die in 2013 verschijnt ook betrekking heeft op het beleid van de huidige regering. De hierover in 2011 verschenen geactualiseerde mensenrechtennotitie (zie achtergrond) benoemt nieuwe accenten in het mensenrechtenbeleid. De contouren van de beleidsdoorlichting worden in het eerste semester van 2012 vastgelegd.

Aangezien de deelstudie mensenrechtenprojecten gepland staat voor 2012 (MvT), is het niet mogelijk tot 2012 te wachten met de opstelling van de terms of reference. De deelstudie betreft de effectiviteit van door Nederland gefinancierde MR-projecten en gaat over een van de instrumenten (financiële middelen). Het onderzoek zal één van de bouwstenen vormen voor de beleidsdoorlichting. Andere bouwstenen zijn in ieder geval een analyse van de mensenrechtenstrategie en van projecten die gefinancierd worden via het VN-kanaal. Bij deze projecten wordt waar mogelijk gebruikt gemaakt van secundair materiaal.

2 Achtergrond

De mensenrechtenstrategie voor het buitenlands beleid (2007) stelt dat het mensenrechtenbeleid wordt geïntensiveerd en dat mensenrechten een integraal onderdeel zullen vormen van de relaties met andere landen. De universele verklaring voor de rechten van de mens en de daarop volgende mensenrechtenverdragen verplichten regeringen tot de bescherming van de mensenrechten en maken de mensenrechten tot een legitieme zorg voor de internationale gemeenschap. Universaliteit en ondeelbaarheid vormen leidende principes binnen de Nederlandse mensenrechtenstrategie. Niettemin worden keuzes gemaakt voor die thema's waar de inzet het meest nodig is. Het streven daarbij is de middelen zo effectief mogelijk in te zetten. De klemtoon ligt op de volgende thema's: afschaffing van de doodstraf; verbod op marteling en wrede onmenselijke behandeling; mensenrechten en religie; vrouwenrechten; kinderrechten; en non-discriminatie van homoseksuelen.¹ Ook de bescherming van mensenrechtenverdedigers krijgt prioriteit. De mensenrechtenstrategie beschrijft in welke fora Nederland zich zal inzetten en welke instrumenten daarbij worden aangewend (strategische inzet). De mensenrechtenstrategie stelt daarbij dat samenwerking met het maatschappelijk middenveld onmisbaar is en bepleit samenwerking met internationale, nationale en lokale mensenrechtenorganisaties.

In de beleidsbrief 'Verantwoordelijkheid voor vrijheid. Mensenrechten in het buitenlands beleid' van 2011 wordt de strategie geactualiseerd. De brief stelt dat het beleid zich richt op terreinen waar vrijheid, veiligheid en welvaart elkaar versterken. De prioriteiten zijn: vrijheid van meningsuiting en internetvrijheid; vrijheid van godsdienst en levensbeschouwing; gelijke rechten voor iedereen (LHBT; geweld tegen vrouwen); stelselmatige grove schendingen; ondersteuning van mensenrechtenverdedigers; mensenrechten in conflictsituaties;

¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken 2007; Naar een menswaardig bestaan. (pp33-60).

fundamentele arbeidsnormen; maatschappelijk verantwoord ondernemen en mensenrechten als instrument voor ontwikkeling. De veranderingen ten opzichte van 2007 zijn: geen prioriteit meer voor rechten van kinderen; meer aandacht voor vrijheid van meningsuiting en internetvrijheid en het focussen op landen waar grove schendingen plaatsvinden. Een belangrijk verschil met de strategie van 2007 is dat de nadruk sterk komt te liggen op effectiviteit en selectiviteit. De inzet zal zich concentreren op die zaken waar Nederland verschil kan maken. Het Kamerdebat over deze notitie was ten tijde van schrijven nog niet afgerond en het is nog niet duidelijk welke praktische consequenties het geactualiseerde beleid zal hebben, ook niet wat betreft de landen van samenwerking. Voor 2011 zijn de lopende verplichtingen in alle landen gehonoreerd, maar het is de posten niet toegestaan nieuwe verplichtingen voor 2012 aan te gaan.

Voor de financiering van mensenrechtenprogramma's en -projecten zijn er de volgende mogelijkheden:

- Mensenrechtenfonds. De oprichting van dit fonds, ter bescherming van de mensenrechten wereldwijd, wordt aangekondigd in de mensenrechtenstrategie. Het is bestemd voor MR-projecten in landen waar geen OS-relatie mee bestaat. Het budget bedroeg voor 2008 EUR 20 miljoen, in 2009 opgehoogd tot EUR 25 miljoen en in 2010 tot EUR 27,5 miljoen. Voor 2012 is voorzien dat het MRF zich met name richt op landen waar grove schendingen plaatsvinden.
- Financiering uit bilaterale fondsen in landen waar een OS-relatie mee bestaat. Deze uitgaven worden sinds 2011 centraal toegekend.
- Financiering uit het MATRA-fonds.²
- Financiering MSF, SALIN, vakbonsmedefinancieringsprogramma (VMP).
- Financiering via het bureau van de Hoge Commissaris voor de rechten van de Mens (OHCHR) of andere VN-kanalen.

Deze evaluatie richt zich uitsluitend op projecten die gefinancierd worden uit het mensenrechtenfonds, uit het MATRA-fonds en uit bilaterale fondsen (zie verder onder afbakening).

3 Doel van de evaluatie

Het doel van de evaluatie is tweeledig:

- Verantwoording afleggen over de bestede middelen ten behoeve van mensenrechtenprogramma's en -projecten. Het gaat hierbij om het mensenrechtenfonds, het MATRA-fonds en de bilaterale fondsen in landen waarmee een OS-relatie wordt onderhouden.
- Opstelling van aandachtspunten ten behoeve van de toekomstige financiering van mensenrechtenprogramma's en -projecten.

4 Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag is:

- In welke mate heeft de financiering van programma's en projecten bijgedragen aan het realiseren van de doelstellingen van de mensenrechtenstrategie?

De aanname is dat een project dat aansluit bij de (prioriteiten van) de mensenrechtenstrategie en dat effectief wordt uitgevoerd, een bijdrage levert aan het realiseren van de doelstellingen van

² Het MATRA fonds is bestemd voor landen in Oost- en Zuidoost-Europa.

de mensenrechtenstrategie. Daarbij is het uitgangspunt dat projecten faciliterend zijn voor andere inspanningen ter bevordering van de mensenrechten, bijvoorbeeld door de versterking van een kritisch maatschappelijk middenveld. Tegelijkertijd beïnvloeden overige MR-inspanningen de effectiviteit van de projecten.

Naarmate het aantal effectief uitgevoerde projecten op de prioritaire thema's toeneemt, neemt ook de bijdrage van het instrument 'financiering van projecten' aan de realisering van mensenrechtenstrategie toe. De aard en de scope van deze bijdrage varieert uiteraard sterk en is mede afhankelijk van het niveau waarop effecten worden verwacht (individueel of groepen; capaciteit van organisaties; wetgeving etc.). Bij de vraagstelling (zie evaluatieschema in tabel 5) wordt een onderscheid naar niveaus gemaakt.

Naast een bijdrage aan de uitvoering van de mensenrechtenstrategie, wordt met de financiering van projecten in OS-partnerlanden ook beoogd een bijdrage te leveren aan de realisering van de OS-doelen in het betreffende land.

Onderstaande vragen hebben betrekking op de individuele projecten.

Aansluiting bij de mensenrechtenstrategie

- Op welke gronden is tot financiering van het project overgegaan (aanbod gestuurd; vraag gestuurd)?
- Heeft het project betrekking op een van de prioritaire aandachtsgebieden van de MR-strategie?
- Indien van toepassing: in hoeverre sluit het project aan bij NL inspanningen op het gebied van vrede en veiligheid en zo ja, in welke vorm?

Coherentie van beleid (uitsluitend van toepassing in de landenstudies)

- In hoeverre sluit het project aan op andere NL inspanningen ter bevordering en bescherming van de mensenrechten in het land van uitvoering?
- In welke mate zijn de beoogde doelstellingen van het project via andere instrumenten aan de orde gesteld (diplomatie; verklaringen etc.)?
- Indien van toepassing (OS-land): in hoeverre sluit het project aan bij de realisering van overige doelen van Nederland, zoals benoemd in de meerjarenstrategie van de ambassade?
- In hoeverre sluit het project aan bij MR-projecten die door overige donoren worden gefinancierd?
- In hoeverre sluit het project aan bij MR-projecten met MFS-financiering?

Onderzoeksvragen betreffende effectiviteit

Dit betreft vragen inzake het realiseren van de output en de mate waarin de doelstellingen van het project zijn bereikt (outcome). Voorts wordt zo mogelijk onderzocht in hoeverre de effecten voorwaardenscheppend zijn voor een verbetering van de mensenrechtensituatie. De bijdrage aan de verbetering van de mensenrechtensituatie zelf kan, bij projecten die gericht zijn op slachtoffers van schendingen, uitsluitend worden vastgesteld op niveau van het individu of van een beperkte groep. De bijdrage aan de verbetering van de mensenrechten op nationaal niveau blijft buiten beschouwing in deze evaluatie, omdat deze afhankelijk is van een groot aantal factoren. Deze liggen buiten bereik van het project.

Opgemerkt dient te worden dat ook projecten die niet direct resultaat opleveren op morele gronden toch legitiem kunnen zijn. Mensenrechten impliceren inspanningsverplichtingen ter voorkoming van schendingen.

Effectiviteit

- Directe resultaten
 - Beschrijft het projectplan het beoogde directe resultaat van het project (output)?
 - Zo nee, is de beoogde output te reconstrueren op basis van de uitgevoerde activiteiten?
 - In welke mate is de beoogde (of gereconstrueerde) output bereikt?
 - Welke factoren zijn van invloed geweest, in positieve of negatieve zin, op het bereiken van de output?
 - Zijn de doelstellingen van het project op outcome niveau duidelijk omschreven?
 - Zo nee, zijn deze doelstellingen op basis van de uitgevoerde activiteiten te reconstrueren?
 - Op welk niveau liggen deze doelstellingen (verbetering van de situatie van individuen of groepen; informatieverschaffing aan het publiek; lobbyen; instituties)?
 - In welke mate zijn de doelstellingen bereikt?
 - Welke factoren zijn van invloed geweest, in positieve of negatieve zin, op de doelbereiking?
 - Welke onverwachte, positieve of negatieve, effecten heeft het project gehad?

- Voorwaardenscheppend
 - In hoeverre zijn de effecten van het project van invloed geweest op die van andere inspanningen op hetzelfde onderwerp?
 - In hoeverre zijn Nederlandse (politieke) inspanningen op andere (MR) terreinen van invloed geweest op de doelbereiking?
 - Indien van toepassing: in welke mate heeft het project bijgedragen aan vrede en veiligheid en/of aan het realiseren van de ontwikkelingsdoelen?

De studie behelst geen vragen betreffende doelmatigheid, omdat het in de meeste gevallen niet mogelijk zal zijn een oordeel te geven over de mate waarin de middelen op de meest economische manier zijn ingezet. Evidente bewijzen van ondoelmatigheid zullen, met redenen omkleed, worden gemeld.

5 Afbakening, reikwijdte en representativiteit

Omvang pakket programma's en projecten

Voor het afbakenen van het evaluandum is begin 2011 een voorstudie uitgevoerd. Daarbij is op basis van het BZ-informatiesysteem in kaart gebracht hoeveel projecten met een mensenrechtendoelstelling in de periode 2008-2010 in uitvoering waren, welke onderwerpen deze bestrijken, hoe deze verdeeld zijn over de regio, welke budget zij hebben en of zij kort- of langlopend zijn. Het betreft 648 projecten. Een deel van deze projecten is een zogenaamde blokallocatie, waaruit kleine projecten worden gefinancierd, waarmee het totaal aantal projecten aanzienlijk hoger ligt. De projecten die eind 2010 nog niet waren afgerond zijn uit het totaal verwijderd. Het resterende deel betreft 468 projecten, waarvan 231 zijn gefinancierd uit het mensenrechtenfonds (EUR 54 miljoen) en 237 uit bilaterale fondsen en het MATRA-fonds (EUR 99 miljoen). De voorstudie geeft eveneens meer gedetailleerde overzichten, met uitsplitsing naar onderwerp, regio en tijdsduur. Een samenvatting van deze voorstudie wordt opgenomen in het eindrapport van de evaluatie.

Periode van evaluatie

De periode van afbakening is 2008 (start van het mensenrechtenfonds) tot september 2011 (begin van de studie).

Evaluandum

Tijdens een gesprek over de evaluatie (mei 2010) tussen de mensenrechtenafdeling (DMH/MR), FEZ en IOB is overeengekomen dat deze evaluatie zowel het mensenrechtenfonds als bilaterale projecten zal omvatten, omdat het gaat om één mensenrechtenbeleid wereldwijd. Tijdens een gesprek over het vooronderzoek (DMH/MR; IOB, twee externe onderzoekers) werd dit bevestigd. Het VN-kanaal, MSF, SALIN en VMP blijven buiten beschouwing in deze deelstudie. De projecten uit bilaterale fondsen en uit het MATRA-fonds worden samengevat onder de noemer: bilaterale projecten.³ Tabel 1 vat de aantallen en de besteden middelen samen en tabel 2 laat zien hoe deze projecten zijn verdeeld over de onderwerpen die prioritair zijn in de mensenrechtenstrategie van 2007.

Tabel 1 Overzicht projecten

<i>Aard</i>	<i>Totaal in uitvoering sinds 2008</i>	<i>Totaal afgerond (peildatum begin 2011)</i>	<i>EUR miljoen</i>
Mensenrechtenfonds	307*	237	54 ⁴
Bilateraal	345	231	99
Totaal	648	468	153

* Project betreft in deze tabel een activiteit opgenomen in het BZ-informatiesysteem. Het kan een project, programma of blokallocatie zijn. Blokallocaties betreffen meerdere kleinere projecten.

Bron: voorstudie

Tabel 2 Verdeling van projecten over aandachtsgebieden

Prioriteit	Voorkomen - aantal	Voorkomen - percentage
Bestrijding van de doodstraf	2	0%
Bestrijding van marteling	9	2%
Bevordering van de realisering van de vrijheid van godsdienst	2	0%
Bevordering van de realisering van rechten van vrouwen	79	17%
Bevordering van de realisering van de rechten van kinderen	29	6%
Bestrijding van discriminatie van homoseksuelen	16	3%
Ondersteuning van mensenrechtenverdedigers en hun organisaties	72	15%
Bevordering van de realisering van de vrijheid van meningsuiting	49	10%
Bestrijding van mensenhandel	5	1%
Algemeen, of niet binnen de mensenrechtenstrategie genoemde prioriteiten	189	40%
Onderwerp op basis van informatiesysteem onduidelijk	16	3%
Totaal	468	

Bron: voorstudie

³ Bij de bilaterale projecten kan de begindatum voor 2008 liggen.

⁴ Dit bedrag ligt lager dan het budget van het MR-fonds omdat een aantal projecten wel financiering ontving uit dit fonds, maar niet wordt meegenomen in de evaluatie. Het gaat om niet afgeronde projecten.

Beoogd is dat de projecten die onder de loep worden opgenomen (evaluandum), een goede illustratie vormen van het soort projecten dat financiering ontvangt. Daartoe zijn de volgende criteria opgesteld.

- De selectie bevat zowel projecten met financiering via het mensenrechtenfonds als projecten die uit bilaterale fondsen worden gefinancierd.
- De selectie bevat zowel kortdurende als langer lopende projecten.
- Proportionele aandacht voor alle prioriteitsgebieden uit de mensenrechtenstrategie, met dien verstande dat weinig aandachtsgebieden die zelden aan de orde komen zijn oververtegenwoordigd en dat onderwerpen die in het kader van de geactualiseerde mensenrechtenstrategie niet meer prioritair zijn ondervertegenwoordigd.
- Geografische spreiding. Daarbij wordt rekening gehouden met de nieuwe mensenrechtenstrategie: landen die vanaf 2012 waarschijnlijk niet meer in aanmerking zullen komen voor toekenning van fondsen zijn ondervertegenwoordigd.
- Geen overlap met andere IOB-studies.
- Uitvoerbaarheid van de evaluatie in een periode van rond de negen maanden.

Op basis van deze criteria zijn 25 projecten in vijf landen (Kazachstan, Nigeria, Palestijnse Gebieden, Sri Lanka en Zimbabwe) voor uitgebreide studie geselecteerd en 12 projecten in overige landen voor dossierstudie. In de landen waar uitgebreide studie plaatsvindt, zijn enkele overige afgeronde projecten die betrekking hebben op de prioriteiten van de geactualiseerde mensenrechtenstrategie aan de selectie toegevoegd. In het kader van de intensivering van aandacht voor landen met grove mensenrechtenschendingen is Zimbabwe toegevoegd aan de 5 landen voor uitgebreide studie.

Representativiteit

De onderlinge verhouding tussen de onderwerpen in het evaluandum is voor de meer frequent voorkomende onderwerpen ongeveer evenredig met die in het universum, met dien verstande dat kinderrechten zijn ondervertegenwoordigd omdat deze geen prioriteit meer vormen in de geactualiseerde strategie. De onderwerpen die zelden aan de orde worden gesteld in de projecten, zoals doodstraf en marteling, zijn oververtegenwoordigd in de selectie, omdat er voor gekozen is alle onderwerpen aan bod te laten komen. De spreiding over regio's in de selectie is niet evenredig met die in het universum. Latijns Amerika en Europa zijn ondervertegenwoordigd, omdat de meeste landen in deze regio's vanaf 2012 niet meer in aanmerking zullen komen voor toekenning van nieuwe fondsen. Voorts is een deelstudie mensenrechten opgenomen in de IOB-evaluatie Latijns Amerika.

Het evaluandum vormt een goede illustratie van de projecten die via het mensenrechtenfonds dan wel in bilateraal kader worden gefinancierd. De uitgaven van de in de evaluatie opgenomen projecten, inclusief Zimbabwe en toe te voegen projecten in de vijf geselecteerde landen, vormen ongeveer EUR 12 miljoen, ongeveer 8% van de totale uitgaven van het MRF en bilaterale mensenrechtenprojecten. Het evaluandum is niet zodanig representatief dat een uitspraak over alle gefinancierde projecten kan worden gedaan. Op logistieke gronden is afgezien van het onderzoeken van een representatieve steekproef: gezien de diversiteit aan onderwerpen en de veelheid van landen zou dit veel tijd en middelen in beslag nemen.

6 Aanpak en methoden van onderzoek

In vijf landen wordt een dieptestudie uitgevoerd van minimaal vier projecten per land. De methoden van gegevensverzameling zijn documentstudie en interviews. Bij de interviews wordt

zowel aandacht geschonken aan (vertegenwoordigers van) de doelgroep als aan de uitvoerders. Bij uitvoerende organisaties gaat het om het management en om personen die direct bij de uitvoering zijn betrokken.

Bescherming van informanten staat voorop. Wanneer de veiligheid van de informant niet kan worden gewaarborgd, wordt afgezien van een interview. De ambassade van de betrokken landen zal in deze worden geraadpleegd.

Het hieronder staande schema (tabel 5) vormt een leidraad voor de beantwoording van vragen met betrekking tot de effectiviteit bij de dieptestudie.

Bij de dossierstudie wordt op basis van bestaand materiaal in de vorm van eindrapporten en evaluatierapporten, aangevuld met enkele interviews met uitvoerenden en EKN, een antwoord op de onderzoeksvragen gegeven. Daarbij wordt in principe hetzelfde evaluatieschema aangehouden, met dien verstande dat de bronnen beperkter zijn. Triangulatie van de bevindingen met de perceptie van informanten is evenwel maar beperkt mogelijk. De vragen die de bijdrage aan de uitvoering van de mensenrechtenstrategie, aan vrede en veiligheid en aan de ontwikkelingsstrategie betreffen, alsmede de vragen over de samenhang met andere inspanningen, zullen slechts aan de hand van een telefonisch interview met EKN worden beantwoord.

De voorstudie toont aan dat het om een grote variëteit in onderwerpen en soort interventies gaat. Bij de meeste projectvoorstellen is de beoogde output omschreven, al dan niet met indicatoren. Als er geen indicatoren vermeld zijn, worden deze gereconstrueerd. Ook voor de doelstellingen zal het meestal noodzakelijk zijn indicatoren te reconstrueren op basis van het projectdocument. Het onderstaand schema geeft een voorbeeld aan de hand van twee uiteenlopende voorbeelden die beide zijn geselecteerd voor nadere studie: een project dat de monitoring van en rapportage over onregelmatigheden tijdens verkiezingen in een post-conflictland betreft en een project dat beoogt *gender based violence* tegen te gaan en hulp aan de slachtoffers te bieden. Het eerste project (a) valt in de categorie: bevordering van de vrijheid van meningsuiting; het tweede (b) in de categorie bescherming en bevordering van de rechten van vrouwen. De lijst indicatoren is zeker niet uitputtend, ook niet voor projecten die in dezelfde categorie zijn ingedeeld.

Tabel 5 Evaluatieschema

Effect	Indicatoren/niveau				Bronnen
	Individueel/ groep	Institutie	Wetgeving	Overig	
Output op projectniveau a) vrijheid van meningsuiting b) geweld tegen vrouwen	Uitvoering van training/ Monitoring Uitbrengen van publicatie Uitvoering campagne Nr. workshops	Mechanisme ingesteld voor verwijzing slachtoffers			Projectdoc. Uitvoerenden Belanghebberenden EKN
Doelbereiking op projectniveau a) vrijheid van meningsuiting b) geweld tegen vrouwen	Nr. slachtoffers dat hulp kreeg Nr. mediations Bewustwording over geweld toegenomen	% opgeleide trainers in de gemeenschap dat regelmatig wordt geconsulteerd	Toename aangiftes (betere implementatie wetgeving)	Onregelmatigheidverkiezingen bekend gesteld. Oordeel over geloofwaardigheidverkiezingen overgenomen.	Projectdoc. Literatuur Uitvoerenden Belanghebberenden EKN DWH/MR
Bijdrage realiseren doelstellingen MR-strategie a) vrijheid van meningsuiting b) geweld tegen vrouwen	Aantal geweldsincidenten (betere registratie)			Meer vrijheid van meningsuiting	Project-document Literatuur EKN DMH/MR
Bijdrage aan vrede en veiligheid a) vrijheid van meningsuiting				Bijdrage aan stabiliteit	Project-document Literatuur Belanghebberenden Uitvoerenden Overheid EKN DMH/MR EVF
Bijdrage aan de ontwikkelingsdoelen b) geweld tegen vrouwen	Toename % slachtoffers dat wordt behandeld (recht op gezondheid)				Project-document Literatuur Belanghebberenden Overheid EKN DMH/MR DEC

7 Organisatie

De evaluatie staat onder verantwoordelijkheid van IOB-inspecteur Marijke Stegeman. Voor de uitvoering van minimaal vier landenstudies wordt via onderhandse aanbesteding een extern onderzoeksteam gecontracteerd. Directeur IOB begeleidt de evaluatie. In overleg met de geselecteerde onderzoekers, voert IOB (inspecteur en onderzoeksmedewerker) één dieptestudie en de deskstudie uit. IOB-meelezers zijn senior onderzoeker Bas Limonard en inspecteur Nico van Niekerk. Een referentiegroep, bestaande uit DMH/MR en twee externe deskundigen, begeleidt de evaluatie. De referentiegroep staat onder voorzitterschap van directeur IOB Ruerd Ruben.

8 Product

De evaluatie resulteert in een eindrapport dat wordt aangeboden aan de minister van Buitenlandse Zaken.

9 Tijdschema

	4 ^e kwartaal 2011	1 ^e kwartaal 2012	2 ^e kwartaal 2012	3 ^e kwartaal 2012	4 ^e kwartaal 2012
Aanbestedings- procedure	XXXXXX				
Uitvoering landenstudies	XX	XXXXXXXX	XXXXXXXX	XXXXXX	XX
Uitvoering dossierstudie	XXXXXXXX	XXXXXXXX	XXXXXXXX		
Draft eindrapport					XXXX
Referentiegroep					XX
Eindrapport					XXXX